

útmutató az egyházi anyakönyvek vezetéséhez és kezeléséhez

II. Módszertani kézikönyv

A ki hiszen, és megkeresztelkedik, üdvözül.

Lc. Márk Ev. könyv. 26. rész. 15. vers.

Az egyházi anyakönyv egy adott plébánia tagjainak írásos nyilvántartása, amely voltaképpen a hívek szentségi életének adatait tartalmazza. Típusuk szerint többféle anyakönyv létezik. A legfontosabbak a keresztemelési, a házassági és a halotti anyakönyvek, amelyek alkalmasak minden társadalmi csoport kutatására. Mivel tárgyilagos, adatrögzítő források és egy megélő közösség csaknem minden tagját tartalmazzák, rendkívüli értéket képviselnek a tudomány számára.

**Útmutató
az egyházi anyakönyvek
vezetéséhez és kezeléséhez**

II. Módszertani kézikönyv

Útmutató az egyházi anyakönyvek vezetéséhez és kezeléséhez

II. Módszertani kézikönyv

Szerkesztette:
Bernád Rita-Magdolna

Verbum • Kolozsvár
2023

A kiadvány megjelenését támogatta a

Nemzeti
Kulturális
Alap

és a

Gyulafehérvári
Római Katolikus
Érsekség

A kötetet lektorálta: **dr. Lakatos Andor**

A borítón a székelybői és a györgyfalvi plébániák 18. századi anyakönyvei láthatók.

Nr: 1674-2022.

IMPRIMATUR

Dr. Gregorius Kovács

Archiepiscopus

© Bernád Rita-Magdolna, Gyulafehérvári Római Katolikus Érsekség
2023

Minden jog fenntartva, beleértve az elektronikus adathordozókon
való megjelentetés jogát is.

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
Útmutató az egyházi anyakönyvek vezetéséhez és kezeléséhez

I-II. / szerkesztette: Bernád Rita-Magdolna. - Cluj-Napoca :

Verbum, 2023

vol. 2

ISBN 978-606-064-025-7

Vol. 2 : Módszertani kézikönyv. - 2023. - Conține bibliografie. -

Index. - ISBN 978-606-064-027-1

I. Bernád, Rita-Magdolna (ed.)

651.5

TARTALOM

I.	AZ ANYAKÖNYVEKRŐL ÁLTALÁBAN	9
	Az anyakönyvek őrzése.....	9
	Az anyakönyvek írása.....	10
	Az anyakönyvezés ellenőrzése	10
	Anyakönyvi űrlapok, kötetek számozása	10
	Folyó- vagy sorszám.....	11
	Az anyakönyvek lezárása.....	12
	Anyakönyvezés okmányok alapján	12
	A hibás bejegyzés helyesbítése	13
	Az anyakönyvi bejegyzés pótlása, törlése	14
	A névváltoztatás anyakönyvi bejegyzése	16
	Megengedett rövidítések.....	16
	Az anyakönyvi másodpéldányok.....	17
	Anyakönyvi másodpéldányok készítésének gyakorlati szempontjai.....	19
II.	A KERESZTELTEK ANYAKÖNYVE.....	21
	Áttértek bejegyzése a kereszteltek anyakönyvébe	22
	A kereszteltek anyakönyvének rovatai	23
	A keresztelési bejegyzések sorszáma (folyószáma)	24
	A születés helye.....	24
	A keresztnév bejegyzése	24
	A megkeresztelt neme	25
	A törvényes származás	25
	A törvényes származás utólagos bejegyzése	27
	A szülők személyi adatai	28
	Ismeretlen szülők esete.....	29
	Az örökbe fogadó szülők	30

A természetes apa bejegyzése	31
A gyermek apja az anya utólagos házassága alapján	32
A szülők lakcíme, a gyermek születési helye, származási hely.....	32
A keresztszülők adatai	33
A keresztelést végző személy adatai	34
Elsőáldozás, bérmlás és házasság helye és ideje	35
Megjegyzések rovata	35
Keresztelés utólagos anyakönyvezése	36
 III. A HÁZASULTAK ANYAKÖNYVE.....	37
Az anyakönyvezés kötelezettsége	37
A házasultak anyakönyvének rovatai	38
A szülők vagy elhalt házastárs neve	40
Engedélyek, felmentések	41
A megjegyzések rovata	43
A házasságrendezés bejegyzése	43
A házasság bejegyzése a keresztek anyakönyvébe	45
 IV. A HALOTTAK ANYAKÖNYVE	47
A temetés és anyakönyvezés kötelezettsége	47
A halottak anyakönyvének rovatai	48
A meghalt személyének közelebbi meghatározása	49
Származási és lakóhely meghatározása.....	51
A meghalt kora, a halál oka	51
Részesült-e szentségekben?	52
Eltemetőjének adatai	53
A temetés helye és ideje	53
Megjegyzések rovata	54

V. A BÉRMÁLTAK ANYAKÖNYVE	55
Az anyakönyvezés kötelezettsége	55
A béráltak anyakönyvének rovatai	56
A plébános által kiosztott bérálások	57
A bérálás bejegyzése a keresztek anyakönyvébe	58
VI. ANYAKÖNYVI KIVONATOK.....	60
Az anyakönyvi kivonatok kiállítása	60
A tartalmilag egyező kivonatok.....	61
Az anyakönyvi kivonatok kiállítási díja.....	62
FORRÁSOK ÉS SZAKIRODALOM	63

I.

AZ ANYAKÖNYVEKRŐL ÁLTALÁBAN

Az anyakönyvek őrzése

A plébános fordítson nagy gondot az anyakönyvek és általában a plébániai irattár őrzésére és védelmére. Az anyakönyveket elzárva, az illetéktelenek számára hozzáférhetetlen helyen kell tartani. Az anyakönyvi adatok személyi adatokat őriznek, amelyeket jog és törvény véd, a plébánia anyakönyve kizárólag a katolikus egyház tulajdonát képezi, ezért tilos azokat illetéktelen személynek vagy szervezetnek kiadni. Az anyakönyvi bejegyzések megtekintésére, tudományos vagy családtörténeti kutatására, digitalizálására kívülálló személynek csak a főegyházmegyei hatóság adhat engedélyt.

Az anyakönyvek írása

Az anyakönyveket csak folyóírással szabad írni. Ügyelni kell arra, hogy az írás tiszta és olvasható legyen. Az anyakönyvi bejegyzés szövegének közérthetősége megkívánja, hogy csak a magyar írásnál használatos betűkkel írjunk. Idegen anyanyelvű személy nevénél első helyre írjuk a családi nevet, majd a keresztnévet *a saját nyelven*, tehát nem a magyar megfelelőjét írjuk be.

Az anyakönyvezés ellenőrzése

Az anyakönyvek szabályos vezetését az ordinárius ellenőrzi személyesen vagy megbízottja által, hivatalos főpásztori látogatása alkalmával személyesen, máskor a főesperes útján. A kerületi főesperes a szokásos évi esperesi vizitáció alkalmával köteles az anyakönyvek vezetését felülvizsgálni, és a megfelelő észrevételeket az anyakönyvvezető plébános, továbbá a vizitációs jelentésében a Főegyházmegyei Hatóság tudomására hozni.

Anyakönyvi űrlapok, kötetek számozása

Jelenleg magyar-latin, kétnyelvű fejléccel ellátott anyakönyvek vannak a plébániák használatában. A plébánosok ügyeljenek, hogy a jelen szabályzattól eltérően készült, még készletükön lévő, korábbi űrlaptípusok használata esetén az anyakönyvekbe bekerüljenek mindazok az adatok, amelyeket

a szabályzat előír, a nemkívánt adatok feljegyzésétől pedig tartózkodjanak.

A bekötött anyakönyvet kötet számmal kell ellátni. A kötet számát római számmal kell felírni az anyakönyv külső kemény borítólapjára és lehetőleg a kötés gerincére, továbbá az első számozatlan oldal közepére, megjelölve még a plébániát, az anyakönyv típusát és az első bejegyzés évét, hónapját és napját. Pl. *„Kerekerdőfalva. Kereszteltek Anyakönyve VI. kötet 2022. január 1.”*

A bekötött anyakönyv íveit lapszámmal kell ellátni. Ez úgy történik, hogy a kinyitott kötet első oldalára, a bal felső sarokba felírjuk az arab egyest, lapozás után a második oldalra – szintén a bal felső sarokba – kerül az arab kettes stb., tehát lap- és nem oldalszámozás történik. Ettől eltérő a bérmáltak anyakönyve, amelyet oldalszámozással kell ellátni, minthogy az adatsor csak az egyik oldalt foglalja el. Ha valami folytán mindkét oldalra kiterjedő bérmálási anyakönyv van használatban a plébánián, akkor azt is lapszámmal kell ellátni.

Folyó- vagy sorszám

A folyószám az egy adott éven belüli anyakönyvi bejegyzések sorrendjét mutatja. Esztendőnként az első bejegyzés előtti sor közepére a rendes írásnál jóval nagyobb számokkal írjuk fel az évszámot, majd a következő sorba vezetjük be az első anyakönyvi bejegyzést az 1. folyószámmal. Ez a folyószám a szent ténykedések (keresztelés, házasságkötés, bérmálás) sorrendje szerint megszakítás nélkül folytatódik az év utolsó napjáig.

Ugyanez az eljárás akkor is, ha az egyik anyakönyvi kötet év közben telne be, és új anyakönyvi kötet kerül használatba. Ha pl. az év közben betelt kötet utolsó bejegyzése 40. folyószámot kapott, az új kötet első bejegyzése 41. folyószámú lesz.

Az anyakönyvek lezárása

Az anyakönyveket minden év utolsó napján le kell zárni. A záradékot az utolsó bejegyzés utáni következő sorba kell írni, vízszintesen, az anyakönyvi ív mindkét oldalára áttérjedően, a függőleges rovatok keresztülírásával. Ebben fel kell tüntetni a lezárandó év utolsó bejegyzésének számát is. Pl.: „A gyulafehérvári plébánia kereszteltjeinek (vagy házasultjainak, halottainak) 2022. évi anyakönyvét 48. folyószámmal lezártam. Gyulafehérvár, 2022. december 31-én. N. N. plébános.” P.H.

[illegible]

Ha az anyakönyvi kötet év közben telik be, az utolsó bejegyzési sor helyét üresen kell hagyni, ahová a lezárás szövegét vezetjük fel. Pl.: „Az óradnai plébánián kereszteltek anyakönyvének XII. kötetét 24. folyószámmal lezártam. Óradna, 2022. június 23-án. N. N. plébános.”

Még ha az anyakönyvet nem személyesen a plébános vezeti is, a záradék után a hitelesítést minden esetben a saját kezé írásával és a plébánia hivatali pecsétjével maga látja el.

Anyakönyvezés okmányok alapján

Tartsuk be a régi szabályt, hogy csak megfelelő okmányok alapján szabad anyakönyvezni. Ennek a szabálynak a betartásával elkerülhető lesz a téves adatok bejegyzése az

anyakönyvbe. Az egyházi okmányok mellett – keresztelési emléklap, igazolás a házasságkötésről, családi lap, illetve ezek hiányában a tévedésmentes anyakönyvezéshez eligazító lehet az állami anyakönyvi kivonat, amit a felek minden esetben kézhez kapnak, vagy a személyi igazolvány.

A hibás bejegyzés helyesbítése

Az anyakönyvben a hibás bejegyzést törléssel, átírással, varrással, vegyszerrel vagy leragasztással kiigazítani nem szabad.

A megkezdett, de be nem fejezett hibás szót vagy számot zárójelbe tesszük, és minden további megjegyzés nélkül fölėje írjuk a helyes adatot.

A befejezett hibás szót vagy számot az év végi lezárás előtt a plébános maga helyesbíti. A helyesbítés módja a következő: a helytelen szót vagy számot zárójelbe tesszük. A megjegyzések rovatába úgy vezetjük be a helyes adatot, hogy a helyesbítés ténye nyilvánvaló legyen.

Példák: Helyesbíteni kell az apa hibásan bejegyzett nevét, akit Kovács Pálnak írtunk, de kiderül, hogy az apa neve helyesen: Kovács János. A megjegyzések rovatába tehát beírjuk: *„Helyesbítés: az apa neve Kovács János.”* Hibásan írtuk be a születés idejét, 1997. július 6-ra, de a születés július 7-én történt. A megjegyzés rovatába ez kerül: *„Helyesbítés: a megkeresztelt születési ideje 1997. július 7.”* A helyesbítés szövegét tehát úgy kell megszerkeszteni, hogy az megismételje az anyakönyv azon adatát, amelyet a bejegyzésben hibásan írtunk.

A hibás anyakönyvi bejegyzés helyesbítése az anyakönyv év végi lezárása után csak a Főegyházmegyei Hatóság rendeletére történhet. A főegyházmegyei hatóság az anyakönyvi bejegyzésen történő mindennemű változtatást a megjegyzések

rovatába jegyeztet fel. Az egyházmegyei hatóság rendeletében előírt szöveget szó szerint kell a megjegyzések rovatába beírni, mégpedig a rendelet számával együtt. Például az előbbi hibás bejegyzést ebben a formában: *„Az apa neve helyesen: Kováts János. F. H. 652/1997.”*

A hibás anyakönyvi bejegyzés helyesbítése érdekében a fő-egyházmegyei hatósághoz felterjesztett kérelemhez csatolni kell a hibás anyakönyvi bejegyzés kivonatán kívül mindazokat az okmányokat eredetiben vagy másolatban, amelyekből világosan kitűnik, hogy a bejegyzés hibás, és a helyes adatokat is közli. Ilyen okmányok lehetnek a szülők keresztlevele, házasságlevele, polgári anyakönyvi kivonata stb. Ha olyan anyakönyvi bejegyzésről van szó, amit okmányokkal igazolni lehet, akkor megfelelő és hitelt érdemlő tanúk jegyzőkönyvbe foglalt vallomásával kell a kiigazítási kérelmet alátámasztani.

Az anyakönyvi bejegyzés pótlása, törlése

Ha tévedésből egy vagy több bejegyzés kimarad, az anyakönyvben a plébános, de csakis a plébános, annak lezárása előtt, saját hatáskörben pótolhatja azokat. Ha tehát a március 12-én keresztelt gyermek anyakönyvezésének elmaradását június 18-án veszi észre, a soron következő folyószámmal kell bejegyeznie. Keresztelési idejének március 12-t kell beírni, a megjegyzések rovatába pedig ezt kell írni: *„Tévedésből kimaradt. Pótoltam. N. N. plébános.”*

Ha a plébános egy anyakönyvi esetet tévedésből kétszer jegyzett be az anyakönyvbe, azt az anyakönyv év végi lezárása előtt az egyik bejegyzés törlésével helyesbíti. Ez esetben a folyószámot zárójelbe kell tenni, a megjegyzések rovatába pedig beírni: *„Tévedésből kettős anyakönyvezés történt. Töröltem.*

N. N. plébános.” Ha a következő folyószámokat is hibásan írta, azokat is zárójelbe kell tenni, és följük kell írni a helyes számozást.

Ha az anyakönyvben egy egész lap vagy egy, esetleg több bejegyzési sor tévedésből vagy a papír hibájából üresen maradt, az üresen maradt részt egymást keresztező két vonallal át kell húzni, az áthúzás okát pedig ugyanoda fel kell jegyezni. Pl.: *„Ezt a tévedés miatt üresen marad lapot (vagy sort) áthúztam. N. N. plébános.”*

Az elmaradt anyakönyvi bejegyzést az anyakönyv év végi lezárása után pótolni csak a főegyházmegyei hatóság rendeletével lehet. A kérelemhez csatolni kell mindazokat az adatokat, amelyeket pótlólag fel akarunk jegyeztetni az anyakönyvbe. Mellékelni kell továbbá a szülőknek, a keresztszülőknek, a sekrestyésnek vagy más részt vevő tanúknak jegyzőkönyvbe foglalt vallomását. A házasság utólagos anyakönyvezéséhez a jegyesek naplójának kivonatát, a házassági igazolást vagy a családi lapot, amelyen a házasságkötés szerepel, illetőleg a házasultnak, a tanúknak, esetleg más résztvevőknek jegyzőkönyvbe foglalt vallomását vagy az eskető pap nyilatkozatát kell csatolni.

Az utólagos anyakönyvi bejegyzést mindig a főegyházmegyei hatóság rendelkezésének időpontjában kell pótolni.

A felesleges anyakönyvi bejegyzés törléséhez elég a szükséges és felesleges bejegyzésről készített egy-egy kivonatot a kérelem mellékleteként felterjeszteni.

A névváltoztatás anyakönyvi bejegyzése

Az illetékes állami szervek által engedélyezett névváltoztatás anyakönyvi bejegyzését csak a főegyházmegyei hatóság engedélyével szabad végrehajtani. A kérelemhez csatolni kell annak a bejegyzésnek vagy azoknak a bejegyzéseknek a kivonatát, ahová a megváltoztatott név bejegyzésre kerül. Csatolni kell továbbá a névváltoztatást engedélyező állami rendeletet eredetiben vagy a plébános által hitelesített másolatban. Ha a névváltoztatást engedélyező rendelet nem hozzáférhető, az állami anyakönyvi kivonat is elégséges.

A névváltoztatást mindazokban az anyakönyvekben keresztül kell vezetni, ahol a megváltoztatott nevű egyén már szerepel, tehát nemcsak a keresztek, hanem a házasultak anyakönyvében, továbbá a betűsoros névmutatóban is.

Ha a szülő névváltoztatása a gyermekekre is kiterjed, akkor a gyermekek anyakönyvi bejegyzésébe is be kell azt vezetni.

Megjegyzés: Nők esetében az egyházi anyakönyvben mindig a keresztelési (leánykori) nevet használjuk. Ha tehát férjhez menve az asszony felvette a férj családnevét, ez nem számít a fenti értelemben vett névváltoztatásnak.

Megengedett rövidítések

Az anyakönyvbe két rovatot egy szóval vagy egy számmal átírni nem szabad. Például a születés és a keresztelés rovatában az azonos évszámot külön ki kell írni. Csak azokat a rövidítéseket szabad használni, amelyeket a jelen szabályzat az alábbiakban felsorol.

A hónapok nevei rövidíthetők. Pl.: *jan.*, *febr.* stb. Külön óvatosságot igényel a január, június, július egyértelmű, olvasható írása. Római vagy arab számmal jelölni a hónapokat nem szabad.

A vallás, illetve a felekezeti hovatartozás rövidítése: római katolikus = *r. k.*, a görög katolikus = *gör. kat.*, görögkeleti = *gör. kel.*, ortodox = *ort.*, református = *ref.*, evangélikus = *ev.*, unitárius = *unit.*, baptista = *bapt.*, metodista = *method.*, izraelita = *izr.*, a többi felekezeti hovatartozást ki kell írni, ugyanígy az egyéb hasonló megjelölést is, mint: „*felekezet nélküli*” vagy „*kereszteletlen*”.

Hivatalok rövidítése: főegyházmegyei hatóság = F. H., egyházmegyei hatóság = E. H., érseki helytartóság = Érsh. Helyt., püspökség = püsp., plébános = pléb., törvényszék = tvszék, belügyminisztérium = B. M., ország = orsz.

A saját egyházmegyei hatóságunkat nem nevezzük meg, hanem így rövidítjük: F. H., más egyházmegyei hatóságot meg kell nevezni. Tehát például a szatmári egyházmegyéhez tartozó plébános köteles a házasultak anyakönyvének megfelelő rovatába beírni, hogy a hozzá házasságkötésre a gyulafehérvári főegyházmegye területéről érkező jegyeseket a házassági akadály alól a „*gyulafehérvári F. H.*” mentette fel.

Az egyházmegyei hatóságot minden esetben E. H. rövidítéssel kell az anyakönyvbe beírni, függetlenül attól, hogy az érsek, a megyés püspök, segédpüspök, az egyházmegyei kormányzó vagy az általános helynök írta alá a felmentést vagy rendelkezést.

Az anyakönyvi másodpéldányok

A kereszteltek, a házasultak és a halottak anyakönyvéről minden évben egy másodpéldányt kell készíteni. A másodpéldányoknak szóról szóra egyezniük kell az eredeti anyakönyvvvel, így tehát

[illegible][illegible]

betűkkel fel kell írni középre, egymás alá címként három adatot: a plébánia nevét, az anyakönyv típusát és az évszámot. Pl.: *NYIKÓMALOMFALVI PLÉBÁNIA KERESZTELTEK ANYAKÖNYVÉNEK HITELES MÁSOLATA. 2022.*

Szabálytalanul vagy levéltári elhelyezésre alkalmatlanul elkészített másodpéldányt a főegyházmegyei hatóság nem fogad el. Az évközben használt fogalmazványi példányt, amelyben szabálytalan javítások vannak, másodpéldányként beküldeni nem lehet. Alkalmatlan irattári elhelyezésre az olyan másodpéldány is, amely nem szabvány űrlap felhasználásával készült, vagy több év anyakönyvi anyagát tartalmazza.

Ha egy plébánián egész éven át nem fordult elő anyakönyvi esemény valamelyik anyakönyvi típus esetében, akkor a megfelelő űrlapból üres ívet kell felterjeszteni. A plébánia nevét és az évszámot az összehajtott ív külső részére írjuk fel, belül pedig azt, hogy abban az évben anyakönyvi eset nem fordult elő. Pl.: *„Elhalálozás ebben az évben nem fordult elő.”* Aláírás, pecsét. Az anyakönyvi másolatokat úgy hajtjuk össze, mint eddig, hosszanti összetűréssel, félrét.

Anyakönyvi másodpéldányok készítésének gyakorlati szempontjai

Az érseki levéltárunkban végzett feldolgozó munka során az utóbbi években beérkezett anyakönyvi másodpéldányok terén nagymértékű minőségbeli romlást tapasztaltunk. A legfőbb problémát a fénymásolás növekvő terjedése okozta. A fénymásolt anyakönyvi oldalak nem a maradandóságot szolgálják, mivel gyakran tartalmi sérülésekkel, csonkított, olvashatatlan szövegrészekkel érkeznek, és készítőik számos, állományvédelmi szempontból elfogadhatatlan eljárással kénytelenek élni, mint a ragasztó, ragasztószalag, fémtűző stb.

használata, amelyek teljes mértékben kerülendők nem csak az anyakönyvi másodpéldányok, de minden levél- vagy irattári megőrzésre szánt dokumentum esetében.

Az anyakönyvi másodpéldány csak és kizárólag a főegyházmegyei hatóság irodájában kapható anyakönyvi ívekre írható, az eredeti pontos mása kell legyen. Továbbra is a kézírással másolt példány elfogadható, lehetőleg kék színű tollal vagy jó minőségű golyóstollal. A főesperesi hivatalok feladata ezt ellenőrizni, és csak a megfelelően elkészített másodpéldányokat átvenni és továbbítani a főhatóságnak.

A másodpéldány készítésekor előbb nézzük meg, hány bejegyzési sor átmásolása szükséges, és nézzük meg, hogy hány ívre van szükség az átmásoláshoz úgy, hogy az íveket teljes egészében felhasználjuk.

Példa: A *kereszteltek anyakönyvében egy adott évben 28 bejegyzés található. Ebben az esetben a másodpéldányban 30 bejegyzési sorra lesz szükségünk: az első oldal első sorába kerül nagybetűkkel vagy/és nagyobb számjegyekkel az év megjelölése, a következő 28 sor a bejegyzéseké, az utolsó sor pedig a lezárás és hitelesítés, keltezés, aláírás és pecsét helye.*

Egy keresztelési anyakönyvi íven 10 sor van, tehát összesen három oldalra lesz szükségünk a 28 sorhoz. Fontos, hogy az íveket helyezzük egymásba, és számoljuk meg előre a sorokat, még az átírás előtt, és úgy osszuk be, hogy a középlap utáni oldalakon is írás legyen. Így nem maradnak a középlaptól továbbterjedő oldalak üresen, elkerülve a papírpazarlást, takarékoskodva a levéltári helykapacitással stb.

Amikor több ívet kell felhasználni egy év másodpéldányához, az egymásba tett, megírt íveket rögzítenünk kell. Erre a legalkalmasabb a klasszikus, cérnával, két öltéssel átvarrt, végül pedig leragasztott és pecsételt forma. Kerülendő a papírlukasztó és vastag zsinegek használata, nemkülönben a fémtűző vagy ragasztószalag, papírragasztó használata is az ívek összefűzésekor.

II.

A KERESZTELTEK ANYAKÖNYVE

Az Egyházi Törvénykönyv előírása szerint (857. k.) felnőttet a saját plébániatemplomában, gyermeket pedig szüleinek plébániatemplomában kell kereszteni, hacsak megfelelő ok mást nem tesz indokolttá. Ez utóbbi esetben a szülők kérjenek engedélyt az illetékes plébánostól a keresztelésre.

A keresztelés helyének plébánosa tartozik anyakönyvezni a keresztelést még akkor is, ha a keresztséget nem ő szolgáltatta ki. Gondot kell fordítani arra is, hogy a szükségkeresztségek anyakönyvelése el ne maradjon. Ezért bárki is szolgáltatta ki a keresztség szentségét, haladéktalanul közölje a keresztelési adatokat a keresztelés helye szerint illetékes plébánossal anyakönyvezés céljából (878. k.).

Amennyiben a gyermeket nem a szülők lakhelye szerint illetékes plébánián keresztelték meg, a keresztelő plébános a keresztelés szabályos anyakönyvezése után 30 napon belül küldje meg a keresztelésről a jelentést az összes adattal együtt a szülők lakhelye szerint illetékes plébániának. E jelentés alapján a szülők lakhelye szerint illetékes plébános a gyermek keresztelését az összes adattal együtt szintén anyakönyveze, de folyószám nélkül. A folyószám rovatát vízszintes vonással (–) húzza keresztül, a megjegyzések rovatába pedig írja

be, hogy hol részesült a keresztség szentségében. Pl.: *„Székelyudvarhely I. plébánián keresztelték.”* Az ilyen, folyószám nélküli bejegyzésről anyakönyvi kivonatot vagy keresztelési igazolást kiadni szigorúan tilos! Ez a bejegyzés csupán eligazításul szolgál.

A keresztelési adatok felvételekor általában ajánlott egy keresztelési előjegyzési füzet készítése.

Áttértek bejegyzése a kereszteltek anyakönyvébe

Amikor egy nem katolikus keresztény egyházi közösségben érvényesen megkeresztelt egyén a katolikus egyház teljes jogú tagja lesz (vö. 205. k.), az ő adatait az átvétel időpontjában a kereszteltek anyakönyvébe kell bejegyezni. Az anyakönyv összes rovatát ki kell tölteni, így a keresztelés időpontját is, amennyiben az megállapítható. A vallása rovatába be kell írni, hogy hol, milyen vallásban keresztelték meg.

Ha a keresztség érvényessége tekintetében kétség merül fel, akkor az áttértet feltételesen a keresztség szentségében kell részesíteni (869. k.). Ez esetben a feltételes keresztség időpontja kerül a keresztelés idejének a rovatába.

A megjegyzések rovatába be kell írni az áttérés időpontját, az áttért házasságkötésének és bérmlalkozásának adatait időrendi sorrendben, a 33. § utasításának értelmében. Pl.: *„A kat. egyházba felvételt nyert, és bérmlalkozott 2022. június 6-án.”*, vagy: *„Házasságot kötött 1996. március 15-én Szászrégenben Bognár Zoltánnal. A kat. egyházba felvételt nyert és bérmlalkozott 2022. május 24-én.”*

A szülővel együtt átvett kiskorú gyermekek adatait külön folyószám alatt kell a kereszteltek anyakönyvébe bejegyezni, és a megjegyzések rovatába be kell írni: *„Szüleivel együtt kat. hitre tért 2021. november 5-én.”*

A nem katolikus templomban keresztelt, de katolikus nevelésben részesülő gyermeket elsőáldozáskor kell a kereszteltek anyakönyvébe bejegyezni a fentiek szem előtt tartásával.

A kereszteltek anyakönyvének rovatai

A kereszteltek anyakönyvének rovatai a következők:

1. Sorszám
2. A születés éve, hónapja és napja
3. A keresztelés éve, hónapja és napja
4. A megkeresztelt keresztneve
5. A keresztelt neme és törvényessége
6. Vallása
7. A szülők lakcíme, a gyermek születési helye
8. Az apa vezeté- és keresztneve, vallása és foglalkozása
9. Az anya vezeté- és keresztneve, vallása és foglalkozása
10. A keresztszülők vezeté- és keresztneve, vallása
11. A keresztelést végző neve és hivatala
12. Elsőáldozás helye és ideje
13. Bértálás helye és ideje
14. Házasságkötés helye és ideje (ugyanide kerül az egyházi rend, fogadalom)
15. Megjegyzések

KERESZTELÉS
éve, hónapja
és napja

Annus, mensis
et dies
BAPTISMI

2022.

máj. 29.

A keresztelési bejegyzések sorszáma (folyószáma)

A sorszám rovatnál különösen ügyelni kell arra, hogy ikerszülés esetén mindegyik gyermeket külön folyószám alatt kell anyakönyvezni. Valamennyi adatot mindegyik gyermek rovatába külön-külön fel kell jegyezni, így a születés helyének és idejének adatait, továbbá a szülők adatait is.

Oldalszám2.....

Sorszám Numeru currens	SZÜLETÉS éve, hónapja és napja
	Annus, mensis et dies NATIVITATIS
10.	2022. febr. 6.

A születés helye

Születés helyeként a község vagy a város nevét kell bejegyezni, ahol a születés történt.

A keresztnév bejegyzése

A megkeresztelt neve rovatba a megkeresztelt keresztnévét (utónevét) kell beírni. Ügyelni kell arra, hogy a keresztnév irodalmi formában, és ne becéző alakban kerüljön az anyakönyvbe. A keresztnév megválasztása a szülők joga, de a keresztelező pap igyekezzék elérni, hogy a kereszteleendő valamelyik szent nevét kapja. Amennyiben a szülők

Szülők lakcíme,
gyermek születési helye

Domicilium parentum,
locus nativitatis prolis

Székegyháza -
Küsmőd,
Ségesvár

Székegyháza,
Székegyháza

gyermeküknek profán nevet adnak, a szülőkkel egyetértésben a keresztelő pap második névként egy szent nevét adja a keresztelendőnek, és ezt is jegyezze be az anyakönyvbe.

A megkeresztelt neme

A megkeresztelt neme rovatba a „fiú”, illetve a „leány” megjelölés kerül a nem meghatározására a megkeresztelt korától függetlenül. A használatban lévő íveken elegendő csupán egy vonással jelölni, hogy a keresztelt: törvényes fiú vagy lány, vagy törvénytelen fiú vagy lány.

A törvényes származás

Törvényes az a gyermek, aki érvényes vagy vélt házasságban fogantatik vagy születik (1137. k.). Őt tehát törvényes származásúnak kell bejegyezni.

Törvényes az a gyermek, aki a házasság megkötése után bármilyen rövid időn belül születik. De ha az apa a keresztelés anyakönyvezése előtt, illetve azzal egy időben tiltakozik az apaság ellen, vallomását két tanú jelenlétében jegyzőkönyvbe kell foglalni és felterjeszteni az egyházmegyei

Keresztnév Nomen baptismi
Barnabás
Örs Antal

Gyermek neme, törvényessége Genus, legitimas prolis			
törvényes legitim.		törvénytelen illegitim.	
fiú masculus	leány femina	fiú masculus	leány femina
/			

hatósághoz. Ez esetben az anyakönyv származási rovatát üresen hagyjuk, úgyszintén a szülők rovatát is, addig, amíg az egyházmegyei hatóság az ügyet ki nem vizsgálja, és közigazgatási úton döntését meg nem hozza. Ha az apa tiltakozásával csak az anyakönyvezés után jelentkezik, vallomását a fenti módon jegyzőkönyvbe foglaljuk és az egyházmegyei hatósághoz felterjesztjük. Az anyakönyvi bejegyzésen semmiféle változtatást nem eszközölünk, míg az egyházmegyei hatóság rendelkezését meg nem kapjuk.

A szentségi házasság tartama alatt, de köztudomás szerint házasságtörésből származó gyermeket is törvényesnek kell bejegyezni, amíg az egyházi bíróság jogerős ítélettel másképpen nem dönt, mert addig az egyházbíró törvényesnek vélelmezi (1138. k. 1. par.).

Ha az anya esküdt férjétől külön él, de tőle polgári bírói ítélettel nem vált el, és mással új házasságot nem kötött, a gyermeket törvényesnek kell bejegyezni, a szülők rovatába az anya esküdt férjét kell beírni apaként, a feljegyzések rovatába pedig be kell írni, hogy a szülők különváltan élnek. Példa: *„Az apa évek óta zárt intézetben él.”* vagy *„Az apa évek óta külföldön tartózkodik.”*

A törvényes apa halála után 290 napon belül született gyermek anyakönyvezése teljesen úgy történik, mintha az apa életben volna. Elhalálózását az anyakönyvben feltüntetni nem szabad.

A szentségi házasság fennállásának idején, de a polgári kötés bírói felbontása után és az anya új polgári házasságkötése előtt született gyermek származására vonatkozó rovatot üresen hagyjuk, a szülők rovatába az anya leánykori nevét írjuk

Vallás Religio
r.k.

be, majd a férje nevét: Példa: *„Nagy Mária r. k. Kovács Béla r. k. elvált felesége.”* A megjegyzések rovatába pedig beírjuk: *„A megkeresztelt az egyházi jogvélelem szerint törvényes.”* A természetes apa jelentkezése esetén beírjuk őt apaként a megjegyzések rovatába. Az apára vonatkozóan mindenekelőtt a polgári anyakönyvi kivonatból nyerhetünk eligazítást.

A törvényes származás utólagos bejegyzése

A házasság előtt született gyermek a szülők utóházassága révén törvényessé lesz, ha a szülők a gyermekük nemzésekor vagy születésekor szabad állapotúak voltak. A plébános az utóházasság révén létrejött törvényes származás anyakönyvi bejegyzésére jogosult, ha a keresztelés évének anyakönyvét a szükséges záradékkal még nem látta el, tehát december 31-ig. A szülők házasságlevelét és nyilatkozatát, amelyben eskü alatt vallomást tesznek, hogy *N. N. nevű egyén az ő gyermekük, akinek nemzése (születése) idején szabad állapotúak voltak.* Ezt iktatni kell és a plébánia levéltárában meg kell őrizni. A jegyzőkönyvet a szülőkön kívül két tanú és a plébános is hitelesíti.

A megjegyzések rovatba a törvényessé válást a következőképp kell bejegyezni. Ha a természetes apa már előzőleg feljegyzést nyert, akkor nem kell újból feljegyezni az adatait, csupán az utóházasság helyét és idejét, valamint a törvényes származást. Pl.: *„Utóházasság: Csíkszereda. 2022. július 1. Származása: törvényes. Pléb. 124/1987.”* Ha a természetes apa adatait még nem jegyeztük be az anyakönyvbe, akkor az apa adatait, családi és keresztnévét, vallását, lakóhelyét is be kell jegyezni. Pl.: *„Marosvásárhelyen 2022. július 1-én kötött utóházasság révén törvényes. Apja Nagy János r. k. Marosvásárhely,*

Rózsák tere, 40. Pléb. 145/1997.” A bejegyzés végén szerepelnie kell az ügy plébániai iktatószámának.

Ha a szülők polgári házasságot kötnek, de egyházi házasságot nem, akkor „*A gyermek apja az anya utólagos házassága alapján*” alcím alatt szereplők szerint járunk el.

Ha törvényes származás anyakönyvezésére az anyakönyv év végi lezárása után kerül sor, akkor annak bejegyzését csak a főegyházmegyei hatóság rendelheti el. Az anyakönyvelési kérelemhez csatolni kell a gyermek keresztlevelét, a szülők házasságlevelét és nyilatkozatát, amely szerint a gyermeket sajátjuknak ismerik el, és annak nemzésekor vagy születésekor szabad állapotúak voltak. A gyermek törvényes származásának bejegyzésére az apa halála után is sor kerülhet, ha legalább két tanú eskü alatt vallja, hogy az apa a gyermeket életében magáénak ismerte el, és nemzésekor vagy születésekor a szülők szabad állapotúak voltak. Jegyzőkönyvbe foglalt vallomásuk pótolja az apa nyilatkozatát.

A szülők személyi adatai

Érvényes szentségi házasság esetén mindkét szülő családi és keresztnévét, vallását beírjuk a megfelelő rovatba. Pl. „*Nagy János r. k.; Nemes Mária r. k.*”

Csak polgári házasságban élőknel mindkét szülőt az előbbi pont szerint kell bejegyezni. Házasságon kívül született, „élettársak” vagy „közös háztartásban élők” gyermeke esetében az a szabály, hogy csak az anya nevét és vallását írjuk be a szülők rovatába,

APA vezeték- és keresztnéve, vallása és foglalkozása Cognomen, nomen, religio et conditio PATRIS
<i>Rózsányi Péter r. k., informatikus</i>
<i>Ferenczy Boldizsár unit., gazdálkodó!</i>

ANYA vezeték- és keresztnéve, vallása és foglalkozása Cognomen, nomen, religio et conditio MATRIS
Kis Zsófia Anna ref., keresztelő
Molnár Éva Xénia r.k., ápolónő
Petrőczy Gabriella r.k., hajadon, Petrőczy Elek r.k. és Nagy Ida r.k. gyermeke

mégpedig leánynevén, és az anya személyének közelebbi meghatározása céljából felírjuk szülei nevét, özvegy anya esetében neve után elhalt férje nevét, törvényesen elvált, egyházi házasságot nem kötött anya esetében leánykori neve után az elvált férj nevét írjuk ki, de az utóbbit csak abban az esetben, ha az elvált anya volt férje nevét viseli. Ha nem viseli volt férje nevét, akkor szülei nevét jegyezzük fel. Az anya adatai közé mindig bejegyezzük családi állapotát is.

Példák: Leányanya esetében: „Dénes Piroska r. k., hajadon – Dénes István és Hajdú Katalin leánya.” Ha az anya özvegy: „Nagy Mária r. k. – Kiss Károly r. k. özvegye.” Ha az anya elvált: „Béres Ilona r. k., Dudás Péter ref. elvált felesége.” Ha az elvált anya nem a volt férj nevét, hanem leánynevét viseli. „Zoltán Erzsébet r. k., elvált, Zoltán Péter és Móricz Margit leánya.”

Ismeretlen szülők esete

Az ismeretlen szülőktől származó gyermek esetében a gyámhatóság szülőként képzelt személyek adatait jegyeztetheti fel az állami anyakönyvben. Ilyen esetben, minthogy a keresztesség bizonytalan, azt feltételesen ki kell szolgáltatni (870. k.). A szülők rovatába az állami anyakönyvben szereplő képzelt személyeket kell beírni, a megjegyzések rovatába pedig:

„Természetes szülei ismeretlenek. Feltételeken keresztelve a 870. k. alapján.” A többi rovatot is az állami anyakönyv adatai alapján kell kitölteni.

Az örökbe fogadó szülők

Az örökbefogadás és az örökbe fogadó szülők (vagy szülő) bejegyzésére az örökbefogadott keresztelési anyakönyvébe a kereszteléskor, a keresztelés évében vagy a keresztelés évének eltelte után kerülhet sor. A kereszteléskor vagy a keresztelés évében a plébános a saját hatáskörben jegyzi be az örökbe fogadó szülőket, ha ez az állami anyakönyvben már feljegyzést nyert. Ha az örökbefogadás és annak állami anyakönyvezése a kereszteléskor már megtörtént, a plébános az örökbe fogadó szülők adatait a szülők rovatába írja be. A megjegyzések rovatába pedig beírja, hogy a szülők a megkereszteltet örökbe fogadták. Ha a természetes szülők ismertek, az ő adataikat is feljegyzi. Pl.: *„A szülők a megkereszteltet örökbe fogadták. Természetes szülei: Nagy Pál r. k., Kiss Irén r. k., Nyújtód, Nagytca 2. Pléb. 79/2022.”* Ha a természetes szülők ismeretlenek, ezt is fel kell jegyezni. Pl.: *„A szülők a megkereszteltet örökbe fogadták. Természetes szülei ismeretlenek. Pléb. 78/1997.”* Ha csak az apa az örökbefogadó, a megjegyzések rovatába a következő szöveg kerül: *„Az apa a megkereszteltet örökbe fogadta. Természetes apja: Horváth Balázs r. k., Nyárádköszvényes, Döngő u. 127. Pléb. 114/2022.”* Ha az örökbefogadásra a keresztelés után, de az anyakönyv év végi lezárása előtt kerül sor, a plébános a megjegyzések rovatába jegyzi be az örökbe fogadó szülők adatait. Pl.: *„A megkereszteltet Horváth Dénes r. k. és felesége, Naszvadi Júlia r. k., Zalatna, Decebal u. 49. örökbe fogadták. Családi neve: «Horváth» – Pléb. 21/2022.”*

Az anyakönyv év végi lezárása után a plébános csak az egyházmegyei hatóság engedélyével vezetheti be az örökbefogadás tényét és az örökbe fogadó szülők adatait az örökbefogadott anyakönyvi rovatába. A főegyházmegyei hatósághoz felterjesztett kérelemhez csatolni kell az örökbefogadott keresztlevelét, az örökbefogadási hatósági rendelkezést, vagy ennek hiányában az örökbefogadott születési anyakönyvi kivonatát.

Az örökbefogadás hatósági engedélyének a számát nem kell bejegyezni az örökbefogadott anyakönyvi rovatába.

Az örökbefogadás anyakönyvi adatait mindig bizalmas jellegű bejegyzésként kell kezelni! Arról szó szerinti kivonatot kiállítani csak az egyházmegyei hatóság engedélyével szabad. A tartalmilag egyező kivonatnak a szülőkre vonatkozó rovatába mindig az örökbe fogadó szülőket kell beírni.

A természetes apa bejegyzése

Az anyakönyvvezető plébános a természetes apa adatait az anyakönyv megjegyzések rovatába saját hatáskörében csak a keresztelés évében, vagyis az anyakönyv év végi lezárása előtt jegyezheti be.

A természetes apa bejegyzésére csak akkor kerülhet sor, ha teljes hatályú apai elismerő nyilatkozat vagy bírói ítélet alapján az apát az állami anyakönyvbe bejegyezték, és ezt az állami anyakönyvi kivonat igazolja. Á természetes apa nevét, valását és lakóhelyét a megjegyzések rovatába kell bejegyezni. Pl. *„Természetes apja: Kiss Péter r. k. (Csíkszereda, Dózsa u. 16.) nevét viseli.”* Az állami anyakönyvi kivonatot vagy annak hiteles másolatát a plébánia levéltárában meg kell őrizni.

Ha a természetes apa adatainak feljegyzésére csak a keresztelés évének elmúltával kerül sor, akkor a plébános erre

a főegyházmegyei hatóságtól köteles engedélyt kérni. A kérelemhez csatolni kell a keresztlevelet, továbbá a polgári anyakönyvi kivonatot eredetiben vagy hitelesített másolatban.

A gyermek apja az anya utólagos házassága alapján

Ha a gyermek az állami anyakönyvben az anya utólagos polgári házassága alapján viseli az apa nevét, és a szülők egyházi házasságot nem kötnek, a szülők házassági és a gyermekek születési anyakönyvi kivonata alapján a plébános az anyakönyv év végi lezárása előtt saját hatáskörében, az anyakönyv év végi lezárása után a főegyházmegyei hatóság engedélye alapján a megjegyzések rovatába írja be, hogy a megkeresztelt polgári utóházasság alapján az apa nevét viseli. Pl.: *Polgári utóházasság; a megkeresztelt apja: Balogh István r. k. (Gelence, Fő u. 10.) nevét viseli.*

A szülők lakcíme, a gyermek születési helye, származási hely

A szülők származási rovatának kitöltésénél arra kell ügyelni, hogy a származási hely nem minden esetben azonos a születési hellyel. Származási helyként azt a plébániát kell bejegyezni, ahol a születésük idején szüleik állandó lakóhelye volt, vagyis azt a plébániát, ahol keresztelték őket, vagy ha a keresztelésük nem szüleik lakóhelyén történt, keresztelési adataikat a már leírtak szerint (lásd „Az anyakönyvezés kötelezettsége” alcím alatt) kell bevezetni. Tehát pl.: aki Kolozsvárott, kórházban született, de születése idején szülei állandó lakóhelye

Székelyudvarhelyen volt, székelyudvarhelyi származásának számít, még az esetben is, ha Kolozsváron keresztelték. A székelyudvarhelyi plébánia keresztelési anyakönyvében adatainak feltétlenül szerepelniük kell.

Származási helyként csak plébánia székhelyet lehet az anyakönyvbe beírni. Ha a származási hely filia, akkor is a plébániát kell az első helyre írni, azután a filiát.

Ha a származási hely az országhatáron kívül fekszik, az országot is fel kell jegyezni, amelyhez a község vagy város a születés idején tartozott. Külföldi helységnél a magyar nyelvben szokásos megnevezést használjuk. Pl.: Nándorfehérvár, Bécs, Ungvár stb.

A keresztszülők adatai

Az Egyházi törvénykönyv szerint (872. k.) lehetőleg állítsanak a keresztelendő mellé keresztszülőt. Ha csak egy keresztszülő van, a keresztszülők rovatába annak nevét és vallását jegyezzük be. Pl.: „Papp Mária r. k.” A 873. k. szerint lehetőleg egy keresztszülő legyen, kettőnél több nem lehet. Két keresztszülő esetében az egyiknek keresztapának, a másiknak keresztanyának kell lennie. Ha nem házastársak, mindkét keresztszülő nevét és vallását kiírjuk. Ha házastársak, ezt külön jelezzük. Pl.: „Nemes Pál r. k. és felesége, Hegedűs Júlia r. k.”

Más vallású vagy az egyházjog előírása szerint keresztszülői tisztségre

KERESZTSZÜLŐK vezeték- és keresztnéve, vallása Cognomen, nomen, religio PATRINORUM
Nemes Pál r. k. és felesége Hegedűs Júlia r. k.
Balázsofi Vilmos r. k. Tanú: Köteles Béla ref.

alkalmatlan katolikus személy (874. k.), ha kellő tapintattal nem távolítható el, a keresztségnél mint tanú szerepelhet. Ez esetben a keresztszülők rovatába beírjuk: „*Tanú: Barinkai Zsuzsanna, ref. Nyárádtő.*” Ha a szülők kettőnél több keresztszülőt óhajtanak gyermekük mellé állítani, őket is csak tanúként lehet az anyakönyvbe bejegyezni.

A keresztelést végző személy adatai

Helyi lelkipásztor esetében a keresztelő nevét és hivatalát (pl. *Kiss Tihamér, plébános*), nem helyi pap esetében működési helyét is feljegyezzük ebbe a rovatba (pl. *Nagy Elek, szalon-tai lelkész*). Minden egyes keresztelési bejegyzésben külön-külön ki kell írni a keresztelő pap adatait, nem aláírászerűen, hanem olvashatóan, ha több keresztelést ugyanazon személy szolgáltatott is ki.

Ha a gyermek szükségkeresztségben részesült, ugyanebbe a rovatba kell beírni a szükségkeresztség kiszolgáltatójának nevét, vallását és lakhelyét. Pl.: „*Szükségből keresztelte Bakos Mihályné Bölcs Rozália r. k., Lövéte, Főút 49.*”

Ha a szertartások pótlására kerül sor, akkor ugyanebbe a rovatba kell a szertartások pótlását is bevezetni ilyen szöveggel: „*A szertartásokat pótolta N. N. plébános.*”

Keresztelést végző neve és hivatala Baptisans
<i>Kiss</i> <i>Tihamér</i> <i>plébános</i>
<i>Papp Máté</i> <i>újfehértói</i> <i>plébános</i>
<i>Szükségből keresztelt</i> <i>te Gábor Éva</i> <i>r. k. anizmeten,</i> <i>Székelykeresztúr, Patak</i> <i>utca 1. szám</i>

Nem katolikus templomban keresztelt esetében ebbe a rovatba írjuk, hogy hol és milyen vallású templomban keresztelték meg.

Elsőáldozás, bérálás és házasság helye és ideje

Ezekbe a rovatokba utólagosan írjuk be az elsőáldozás, a bérálás és a házasságkötés kért adatait a plébánia anyakönyvi kötetében.

Megjegyzések rovata

A megjegyzések rovata szolgál mindazoknak az adatoknak a beírására, amelyek számára az anyakönyvben külön rovat nincs, továbbá a hibás anyakönyvi bejegyzések helyesbítésére, a keresztelés után a megkeresztelt személyi adataiban előállott lényeges változás bejegyzésére. A rovat kitöltése különös figyelmet igényel. A bejegyzéseket helytakarékosan, olvasható, de a szokottnál kisebb betűkkel kell beírni.

Ha főképpen a régebbi, szűkre szabott feljegyzés rovatba a további adatok bejegyzésére nincs elég hely, akkor megfelelő utalási jel (x/*/# stb.) alkalmazásával a pótlendő szöveget az anyakönyv ugyanazon lapjának valamelyik szélére kell írni. Ha itt sincs megfelelő hely, akkor a következő eljárást kell követni: olyan méretű papírszeletet kell készíteni, amelyiknek a szélessége megfelel egy anyakönyvi rovat szélességének, hosszúsága pedig az anyakönyv mindkét oldalára kiterjedő rovat fele. A papírszelet szélét papírragasztóval (nem ragasztószalaggal, fémtűzővel stb.) annak az anyakönyvi bejegyzésnek a

belső széléhez kell ragasztani, amelyik bejegyzéshez a pótlás kerül. A pótbejegyzés befogadására szánt papírszeletet hitelesíteni kell a plébánia pecsétjével, mégpedig úgy, hogy a pecsétnyomat fele részben az anyakönyvre, fele részben a pótlásra érjen. A papírszeletre és az anyakönyv megfelelő helyére minden esetben fel kell írni egy utaló helyet, és fel kell tüntetni a lapszámot és a folyószámot, ahová a pótlás tartozik.

Keresztelés utólagos anyakönyvezése

Az utólagos anyakönyvezés kizárólag a főegyházmegyei hatóság engedélyével történik.

Abban az esetben, ha valamilyen okból kifolyólag elmaradt a keresztelés anyakönyvbe való feljegyzése, utólag azt pótolni szükséges. Ilyen esetben a plébános forduljon a főegyházmegyei hatósághoz, felterjesztéséhez pedig a következő mellékleteket csatolja: két tanú által aláírt, kézzel készített szülői nyilatkozat és fényképfelvétel a keresztelésről.

Amennyiben az utólagos anyakönyvezést kérelmező személy nem tudja bizonyítani két tanúval, szülői nyilatkozattal és fényképpel a keresztelés tényét, úgy azt helyettesítheti egy keresztelőn részt vett személy eskü alatt tett nyilatkozata, melynek érvényességéhez két jelen lévő tanú aláírása szükséges.

III.

A HÁZASULTAK ANYAKÖNYVE

Az anyakönyvezés kötelezettsége

A házasságot azon a plébánián kell anyakönyvezni, amelynek a területén azt megkötötték. Ez a kötelezettség még akkor is terheli a plébánost, ha nem ő asszisztált a házasságkötésnél. Az a plébános tehát, aki a házasságkötéssel járó jogi és lelkipásztori feladatokat a saját hívei házasságkötése előtt elvégezte, majd őket a szükséges bizonyítványokkal ellátva házasságkötésre más plébániára elbocsátja, ezt a házasságot nem jegyezheti be a házasultak anyakönyvébe, hanem csak a jegyesek naplójába.

Anyakönyvezéssel meg nem bízott lelkész, templomigazgató, kápolna lelkésze stb. a kellő felhatalmazás alapján megeskett hívek pontos adatait anyakönyvezés céljából a területileg illetékes plébánosnak a házasságkötés után a legrövidebb időn belül köteles átadni. A plébános folyó számmal az összes adatot bevezeti a házasultak anyakönyvébe, a megjegyzések rovatába pedig beírja, hogy hol kötöttek házasságot. Pl.: *„Az üdülőtelep kápolnájában kötöttek házasságot.”*

Felhatalmazás nélküli pap vagy diakónus, vagy csupán tanúk előtt az 1116. k. alapján halálveszélyben kötött házasságot

a pap, diakónus vagy tanúk kötelesek legrövidebb időn belül az illetékes plébánosnak jelenteni, hogy a házasságot anyakönyvezze, a feljegyzések rovatába pedig beírja: *„Halálveszélyben az 1116. k. alapján kötöttek házasságot.”* Az esetről a plébános tegyen jelentést az egyházmegyei hatóságnak.

Ha olyan helyen, ahol két különböző rítusú plébánia működik, és kivételesen nem az illetékes lelkész – vagyis a férfi rítusán levő lelkész – asszisztált a házasságkötésnél, akkor a házasultak adatait anyakönyvezésre át kell adni az illetékes lelkésznek, aki folyószámmal anyakönyvezi a házasságot, míg a házasságkötésnél közreműködő lelkész csak folyószám nélkül jegyzi be az anyakönyvbe.

A házasultak anyakönyvének rovatai

A házasultak anyakönyvének rovatai a következők:

1. Sorszám
2. A házasságkötés éve, hónapja és napja
3. Vőlegény és menyasszony adatai
 - vezeték-, keresztnév és foglalkozás
 - származási és lakóhely
 - vallás
 - életkor
 - családi állapot: nőtlen/hajadon vagy özvegy
4. Vőlegény és menyasszony szüleinek (elhunyt házastárs) vezeték- és keresztnéve, foglalkozása
5. A tanúk családi és keresztnéve, vallása és foglalkozása
6. Az eskető pap családi és keresztnéve, valamint hivatala
7. Hirdetés és engedély, felmentés száma
8. Szentségi előkészületben részesültek-e?
9. Megjegyzések

Oldalszám 42

Sorszám Numeru curens	Házasságkötés éve, hónapja, napja Annus, mensis, dies copulationis
8.	2022. jún. 17.

Vök

Vezeték-, keresztnév és foglalkozás Cognomen, nomen et conditio
Stanciu Stefan, banktisztviselő
Nüchlbacher Magdolna, tanárnő

Származási hely

Származási hely Locus origins
Zalaúta, Székesfehérvár A. V. ú. 89.
Székesfehérvár Városház u. 12.

Tanúk vezetéke, keresztnéve, vallása és foglalkozása
Cognomen, nomen, religio et conditio testium

szabadegyetemi liberi consensus	házassági copulationis
Bálint Szamuel n. k. kántor	Gál Péter Pál n. k. banktisztviselő
Hodossy Annamária n. k. keresztyén	Tamás Kecskés n. k. tanárnő

Eskető neve és hivatala

Copulans
P. Szekeres Szilárd Máté OFM

Az állapota rovatba „nőtlen”, illetve „hajadon” vagy „özvegy” bejegyzést írunk. Elvált (csak polgári házasságot kötött

és polgári bíróság előtt elvált) esetében „szabad állapotú” megjelölést kell írni.

A keresztelés helye és ideje rovat kitöltése csak katolikus fél esetében kötelező. Nem katolikus megkeresztelt esetében akkor, ha az időpont megállapítható. Kereszteletlen esetében a rovatot vízszintes vonással kihúzzuk. Mindegyik házaspár adatai közé teljes egészében fel kell jegyezni külön-külön a születés, a keresztelés helyét és a lakóhelyet is, még az esetben is, ha azok számára nincs külön rovat, és azok adott esetben azonosak. A régi anyakönyvekben a születés idejének rovata helyett „életkora” rovat szerepel. Az életkort ez esetben is a születés és keresztelés évének, havának és napjának feljegyzésével kell jelölni.

Vallás Religio	Életkora Aetas	Családi állapot Status	
		Nőtlen/hajadon Coelebs	özvegy viduus
ort.	1980. szep. 11.		/
g.k.	1989. aug. 3.	/	

A szülők vagy elhalt házastárs neve

Nőtlen és hajadon jegyesek házasságkötésekor a szülők rovatába először a férj apjának és anyjának családi és keresztnévét, vallását és foglalkozását kell beírni, majd a feleség apjának és anyjának családi és keresztnévét, vallását és foglalkozását ugyanígy. Ha azonban egyik vagy mindkét szülő elhalálozott, ezt jelölhetjük a szokásos, név elé tett kis kereszttel: + vagy †.

Ha özvegy köt új házasságot, a szülei neve helyett az elhalt házastárs nevét kell beírni. Ez esetben először beírjuk a férj családi és keresztnévét, utána pontosvesszőt írunk, majd szüleinek családi és keresztnévét jegyezzük be a „fia” hozzáadásával. A feleség családi és keresztnéve után ugyanígy írjuk be szülei családi és keresztnévét, utána a „leánya” szót írjuk. Pl.: *„Székely János; Székely Péter és Szilveszter Viktória fia – Bors Etelka; Bors Sándor és Rezeda Julianna leánya.”*

Özvegy házasságkötése esetén az elhalt házastárs családi és keresztnéve után írjuk az „özvegye” szót. Pl.: *„Ványai Béla; Sötér Mária özvegye.”*

Engedélyek, felmentések

A házasság előtti hirdetések történhetnek előszóval a templomban vagy írásban a templomi hirdetőtáblán. Rendes esetben a hirdetés ténye és száma kerül bejegyzésre. Pl.: *„Hirdetve három alkalommal.”*, vagy *„Hirdetve szóban és a faliújságban.”*

A szentséggel kapcsolatos rovatba bejegyzésre kerül, hogy részt vettek-e házassági felkészítésen, illetve gyóntak és áldoztak-e (vegyes házasság esetén a katolikus fél). Pl.: *„Felkészültek, gyóntak és áldoztak.”*, vagy *„Házassági felkészítőt részt vettek.”*, *„A katolikus fél (a menyasszony vagy a vőlegény) szentségekhez járult.”*

Ha a hirdetések alól felmentést kérnek a főegyházmezei hatóságtól, akkor a következő szöveget jegyezzük be

Hirdetés, felmentés vagy engedély száma Publicatio, aut dispensationis numerus
<i>Három alkalommal hirdetve volt. Engedélyezve a F.H. 1693/2021. sz. felhatalmazása alapján.</i>

„Hirdetések alól a F. H. 958/2022. sz. alatt felmentést adott.” A főegyházmegyei hatóság által vegyes házasság megkötéséhez adott engedély esetében beírjuk az engedély számát. Pl.: „Vegyes házassághoz a F. H. 959/2022 sz. alatt engedélyt adott.” A katolikus fél kötelezvényét (reverzálist) a főegyházmegyei hatósághoz a kérelemmel együtt fel kell terjeszteni.

Ha a főegyházmegyei hatóság körlevélben a plébánosoknak több vegyes házasságnál történő asszisztáláshoz ad engedélyt, ennek igénybevételekor mindenekelőtt figyelembe kell venni az illető körlevélcikkely útmutatását és rendelkezéseit. A felmentések rovatába a körlevélben közölt engedély számát kell feltüntetni. Pl.: „Engedélyezve a F. H. 1643/2021. sz. felhatalmazása alapján.” Ez esetben a katolikus fél kötelezvényét a plébánia levéltárában, a házassági okmányokkal együtt kell elhelyezni, számát az anyakönyvbe beírni nem kell.

Közismerten hitehagyott személy házasságkötéséhez az ordináriustól engedélyt kell kérni [1071. k. 1. par. (4)]. A kérelemhez csatolni kell a házasulandó fél kötelezvényét.

Ha a főegyházmegyei hatóság házassági akadály alól adott felmentést, annak számát az akadály pontos megjelölésével kell beírni. Pl.: „Negyedfokú oldalági vérrokonság akadályá alól a F.H. 165/2022. sz. alatt felmentést adott.”

Ha a plébános halálos ágyon vagy sürgős esetben valamely akadály alól felmentést ad, ez a felmentés ugyanezen rovatba kerül, mégpedig a következő szöveggel: „Halálos ágyon büntett

Szentségi
előkészületben
részesültek-e?

Num instructi
et sacramentis
refecti?

Felkészítőn
részt vettek.
A felmentés
száma és
allosztott.

akadály a plébános 132/2022. sz. alatt felmentési adott.”
A felmentést azzal a számmal kell az anyakönyvbe beírni, amely szám alatt a plébános a felmentés megadásáról a F. H.-nak jelentést tett.

A megjegyzések rovata

A megjegyzések rovatába kerül a névváltoztatás, az örökbe-fogadás, a házasság semmisségének kimondása, valamint a házasság rendezése. Ezek a bejegyzések azonban csak a főegyházmegyei hatóság rendeletére írhatók be az anyakönyvbe. A főegyházmegyei főhatóság rendeletének számát minden esetben be kell írni a bejegyzésre kerülő szövegbe.

A házasságrendezés bejegyzése

Valahányszor a házasságot külső fórum számára érvényesítik, vagy semmisnek nyilvánítják, vagy másként, mint halál útján törvényesen feloldást nyer, értesíteni kell a házasságkötés helyének plébánosát, hogy ezt mind a házassági, mind a keresztemelési anyakönyvbe szabályosan jegyezze be.

Ha a rendezésre kerülő házasságot eredetileg is az egyház színe előtt kötötték, mégpedig ugyanazon a plébánián, ahol a házasságrendezés történik, akkor a házasságot nem kell újból anyakönyvezni, csupán az eredeti anyakönyvi bejegyzés megjegyzések rovatába kell a rendezés tényét beírni. A rendezésre vonatkozó szöveg a következő adatokat foglalja magában: a házasság rendezésének időpontját, vagyis a házassági akarat megújításának az idejét, a főegyházmegyei hatóság leiratának a számát, az elhárított akadályt és a házasság rendezésének a

módját. Pl.: *„Az itt bejegyzett és negyedfokú oldalági vérrokon-ság akadály a miatt érvénytelen házasság F.H. 714/2022. sz. a. egyszerű érvényesítés útján 2022. április 10-én rendezést nyert.”*

Ha a rendezett házasságot az egyház színe előtt, de nem ugyanazon a plébánián kötöttek, ahol a házasság rendezésére sor kerül, akkor a házasságot folyószám nélkül kell a házasság rendezésének a plébániáján anyakönyvezni. Az összes adatot be kell írni az anyakönyvbe. A megjegyzések rovatba pedig az előző pontban szereplő adatokon kívül az érvénytelen házasság megkötésének helyét és idejét is be kell írni. Pl.: *„Az itt bejegyzett, Gyergyóban 2022. január 5-én kötött, egyenes ági sógorság akadály a miatt érvénytelen házasság egyszerű érvényesítés útján rendezést nyert. F. H. 614/2022.”*

A házasságrendezést az eredeti házassági bejegyzésbe is be kell vezetni, mégpedig a megjegyzések rovatba a fent felsorolt adatokkal, a rendezés helyével és időpontjával együtt. Pl.: *„Az itt bejegyzett és egyenes ági sógorság akadály a miatt érvénytelen házasság Ditróban, 2022. március 12-én egyszerű érvényesítés útján rendezést nyert. F.H. 322/2022.”*

Ha nem katolikus lelkész előtt kötött érvénytelen vegyes házasság rendezésére egyszerű érvényesítés útján kerül sor, akkor a házasságot úgy anyakönyveljük, mint általában a vegyes házasságokat. Valamennyi rovatot kitöltjük, az engedélyek, felmentések rovatba feljegyezzük a főegyházmegyei hatóság engedélyének a számát. A megjegyzések rovatba beírjuk, hogy házasságrendezésről van szó, és hogy hol kísérelték meg a házasságkötést. Pl.: *„Házasságrendezés. A házasságkötést megkísérelték Széken, a református lelkész előtt 2020. április 18-án.”*

Ha eredetileg is az egyház színe előtt kötött, de akadály miatt érvénytelen házasságot a főegyházmegyei hatóság *„gyökeres orvoslással”* rendezi, akkor a házasság rendezését a következő szöveggel jegyezzük be a megjegyzések rovatába: *„Az itt bejegyzett, valláskülönbség akadály a miatt érvénytelen*

házasságot a F. H. 2022. június 2-án 855/2022. sz. a. gyökerében orvosolta.”

Ha nem katolikus lelkész vagy állami anyakönyvvezető előtt kötött házasság rendezésére kerül sor gyökeres orvoslás útján, a házasságot újonnan kötött házasságként kell anyakönyvezni. Minden rovatot szabályosan ki kell tölteni, de a házasságkötés idejének és az eskető pap nevének bejegyzésére szánt rovatot vízszintes vonással ki kell húzni, a megjegyzések rovatba pedig be kell írni az érvénytelen házasság megkötésének helyét, idejét, a hivatalt, ahol a házasságot megkötötték, a gyökeres orvoslás idejét és a főegyházmegyei hatóság rendelkezésének számát. Pl.: *„Az itt bejegyzett, Marosvásárhelyen ref. lelkész előtt 2019. március 18-án kötött érvénytelen házasságot a F. H. 2022. április 23-án 754/2022. sz. a. gyökerében orvosolta.”*

Házasságrendezés esetén nem szabad elfeledkezni az illető házasságból született gyermekek törvényessé válásának a bejegyzéséről a keresztek anyakönyvébe (1139. k.).

A házasság bejegyzése a keresztek anyakönyvébe

A házasságkötést mielőbb, de legkésőbb 30 napon belül be kell jegyezni a házasságra lépők keresztelési anyakönyvének megjegyzések rovatába (1122. k. 1 par.). Ha a házasságkötés a keresztelés plébániáján történt, azt a plébános a saját hatáskörében köteles feljegyezni a házasság helyének, idejének és a házastárs nevének kiírásával. Pl. *„Házasságot kötött Dicső-szentmártonban 2021. március 16-án Deák Istvánnal.”*

Ha a házasságkötés nem a keresztelés plébániáján történt, akkor a házasságkötés helyének a plébánosa – még ha nem is ő asszisztált a házasságkötésnél – köteles a házasságról a keresztelési hely plébánosát mielőbb értesíteni. Ezt kötelessége

megtenni akkor is, ha a plébánia kereszteltek anyakönyvében a házasult hívő folyószám nélkül be van jegyezve, mert a házasságkötésnek az eredeti keresztelési bejegyzésben kell szerepelnie. Az értesítésben mindkét házastfél neve, a házasságkötés ideje és helye, továbbá annak a házastfélnek szülei, keresztelési helye és ideje is szerepeljen, akinek a keresztelési anyakönyvébe a házasságot be kell jegyezni.

A más vallásból római katolikus egyházba áttért hívőnek a házasságkötését abba a keresztelési anyakönyvbe kell bejegyezni, amelybe az illető áttérése szerepel.

IV.

A HALOTTAK ANYAKÖNYVE

A temetés és anyakönyvezés kötelezettsége

A halottak anyakönyvébe csak annak a katolikus halottnak az adatait vezethetjük be, aki egyházi temetésben vagy beszentelésben részesült (1182. k.).

Temetésre általában az a plébános jogosult és kötelezett, akinek a plébániája területén fekvő temetőbe a halottat eltemetik (1177. k.).

Olyan közigazgatási területen, ahol több plébánia működik, mindegyik plébános a saját híveinek a temetésére és anyakönyvezésére jogosult és kötelezett.

Ha valakit nem a temetésre jogosult pappal óhajtanak a hozzátartozói eltemettetni, kérjenek engedélyt az illetékes plébánostól, aki a megholt anyakönyvezéséről gondoskodni tartozik (1177. k.).

Halva született gyermek a szülők kérésére egyházi temetésben részesíthető. Ebben az esetben a megfelelő rovatba a meghalt neve helyére be kell írni „*Halva született.*” Ugyancsak eltemethető a keresztség szentségében nem részesült csecsemő. Ez esetben a megjegyzések rovatba beírjuk: „*Keresztség szentségében nem részesült.*”

Talált hullát, vagy olyan halottat, akinek a személyazonosságát nem sikerült megállapítani, a temetést végző plébános szintén köteles anyakönyvezni. A meghalt neve rovatba „*Talált holttest.*” megjelölést kell írni. Az anyakönyv többi rovatába annyi adatot kell bevezetni, amennyi rendelkezésre áll. A megjegyzések rovatába a személyazonosság megállapítását segítő körülményeket kell bejegyezni. Ugyanide kerül a megtalálás helye és ideje.

Más vallásúak temetését katolikus lelkészek kizárólag a hozzátartozók kézzel írott kérése alapján végezhetik.

A halottak anyakönyvének rovatai

1. Sorszám
2. Elhalálozás éve, hónapja és napja
3. Származási és lakóhely
4. A halott vezeték- és keresztnéve, foglalkozása és családi állapota (*megjelölendő a házastárs, illetve szülők neve és foglalkozása*)
5. Neme: férfi / nő
6. Vallása
7. Életkora
8. A halál oka
9. Szentségekkel el volt-e látva?
10. Temetést végző neve és hivatala
11. Temetés helye és ideje
12. Megjegyzések

Oldalszám **86.**

Sorszám Numeru currens	Halálozás éve, hónapja, napja Annus, mensis, dies obitus
37.	2022. jún. 19.

Neme Genus	
férfi masculus	nő femina
	/

Vallás Religio
rk.

A meghalt személyének közelebbi meghatározása

Asszony halott esetében a leánykori nevét kell beírni. Ide kell írni – a meghalt személyének közelebbi meghatározása céljából – házastársának, vagy ha nem volt házas, a szüleinek a családi és keresztnévét, a „fia” vagy „leánya” hozzáadásával.

Ha a meghalt házasságban élt, akkor bejegyezzük a házastárs nevét „férje” vagy „felesége” megjelöléssel.

Ha a halott özvegy volt, be kell írni az elhalt házastársa családi és keresztnévét „özvegye” szó hozzáadásával.

Ha a halott csak polgári házasságban élt, akkor polgári házastársa nevét kell beírni.

Halott vezeték-, keresztnéve,
foglalkozása és családi állapota

Cognomen, nomen,
conditio et status defuncti

Téglás Emma,
Walter Félix
özvegye

Vargha-Pál Szabolcs,
Vargha-Pál József és
Székési Ernő fia

Származási- és lakóhely

Locus originis et domicilii

Kisiratos
Kolozsvár,
Stejarilor u. 42/2.

Kolozsvár
Páris u. 92/3.

Ha a halott családi állapota az állami anyakönyvi kivonat szerint „elvált” volt, akkor a meghalt szülei családi és keresztnévét kell bejegyezni az anyakönyvbe, kivéve, ha az elvált aszszony volt férje nevét viselte. Ez esetben volt férje nevét kell feljegyezni. Pl.: „Piros Júlia, Horváth Gergely elvált felesége.” Elvált férfi esetében személyének közelebbi meghatározása céljából szüleinek nevét kell beírni.

Felszentelt pap, fogadalmas szerzetes vagy szerzetesnő esetében ugyanazon rovatba személyének közelebbi meghatározására egyházmegyes pap esetében az egyházmegyét, fogadalmas szerzetes vagy szerzetesnő esetében azt a szerzetet kell beírni, amelynek tagja volt. Pl.: „Gyulafehérvári egyházmegyes áldozópap.”, „Miasszonyunkról nevezett iskolánővérek rendjének tagja.”

Származási és lakóhely meghatározása

Ebben a rovatban az elhunyt származási helyét és a halála pillanatában érvényes lakóhelyét jelöljük.

Hamvasztás esetén a halott személy származási helyét és utolsó lakcímét vezetjük be a rovatba.

Hajléktalan temetésénél a személyazonossági igazolványában vagy a tartózkodási engedélyében szereplő címet kell bejegyezni.

A meghalt kora, a halál oka

A meghalt korát még abban az esetben is a születés évének, hónapjának és napjának teljes kiírásával jelezzük, ha az anyakönyvi rovatba a „meghalt kora” kifejezés áll, tehát nem éveinek a számával.

Ha régebbi anyakönyvben külön rovat szolgál az elhalt neve jelölésével, abban az esetben a „férfi” és a „nő” kifejezéseket kell írni,

Halott életkora Aetas defuncti					
egy év alatt	1 – 4 év között	4 – 20 év között	20 – 40 év között	40 – 65 év között	65 év felett
					1921 jún. 4.

illetve a megfelelő rovatba jelzést tenni.

A halál okaként a halált közvetlenül előidéző betegséget vagy állapotot kell bejegyezni.

Részesült-e szentségekben?

Ha a meghalt betegsége idején a szentségeket felvette, tehát gyónt, áldozott, a betegek kenetében részesült, akár a halál beálltakor csak feltételesen is, „igen” bejegyzéssel jelezzük.

Ajánlatos a csoportosan szentkenetben részesülő híveket jegyzékbe foglalni, és azt figyelembe venni a rovat kitöltésénél.

„Nem”-mel jelezzük, ha a szentségek felvétele elmaradt.

Gyermekek esetén, aki még nem járulhatott az első szentáldozáshoz, ezt a rovatot kihúzzuk.

Ha nincs biztos adatunk róla, hogy a meghalt részesült-e szentségekben, a rovatba a „bizonytalan” kifejezést jegyezzük be.

Halál oka Morbus vel mortis genus
<i>végelgyengülés</i>

Szentségi előkészületben részesültek-e? Num instructi et sacramentis refecti?
<i>Felkészítők nemt vettek. A felkészítők gyónt és áldozott.</i>

Eltemetőjének adatai

A temetési szertartást végző pap családi és keresztnévét, továbbá hivatalát a már említett módon kell az anyakönyvbe beírni. Ha a holttestet hamvasztás előtt szentelték be, eltemetőjének neve helyett fel kell jegyezni a beszentelést végző nevét és hivatalát. Hamvasztás utáni beszentelés esetében hasonlóképpen járunk el, de csak az egyik beszentelő nevét vezetjük be.

Temetést végző neve és hivatala
Cognomen, nomen et officium sepelientis
<i>Takács Árpád főesper-plébános</i>

A temetés helye és ideje

A temetés helyét a területileg illetékes plébánia anyakönyvébe vezetjük. Öregotthonban vagy börtönben elhunytak, valamint más településről átszállított elhunyt temetése is a temetés helyszínén illetékes egyházközség anyakönyvébe kerül feljegyzésre.

Temetés helye és ideje
Locus et tempus sepulturae
<i>Kolossvár, Hóssangárd, 2022. jún. 21.</i>

V.

A BÉRMÁLTAK ANYAKÖNYVE

Az anyakönyvezés kötelezettsége

A plébános a béráltak anyakönyvét éppen olyan gonddal köteles vezetni, mint a többi anyakönyvet. Az nagyságában és külső alakban a többi anyakönyvvel megegyezik. Terjedelmét lehetőleg úgy kell megszabni, hogy több évtized béráltjainak a befogadására alkalmas legyen. Nem állhat bérálásenként külön-külön összefűzött ívekből. A szabálytalanul, bérálásenként külön lapokból álló anyakönyvet mielőbb kemény kötésbe kell köttetni.

A rendszeres plébániai bérálások anyakönyvezését mindig új oldalon kell kezdeni. Az oldal felső részére nagyobb betűvel fel kell írni a bérálás helyét, időpontját és a bérálás szentségét kiszolgáltató püspök vagy főpap nevét. Pl.: *„A bérálás szentségét Székelykálban 2022. május 26-án kiosztotta N. N. érsek/segédpüspök.”* Ha több főpap együtt szolgáltatta ki a bérálás szentségét, akkor rang szerinti sorrendben mindegyiket meg kell nevezni.

A betűrendben bejegyzett névsor végén a plébános az anyakönyvet a szokásos záradékkal látja el. Nagyobb bérálkozó csoport esetén tanácsos külön a fiú, majd külön a leány bérálkozókat bejegyezni az anyakönyvbe.

A béráltak anyakönyvének rovatai

1. Sorszám
2. Béráltkozó vezeték- és keresztneve
3. Bérmanév
4. Születés helye
5. Születésének éve, hónapja, napja
5. Szülők vezeték- és keresztneve, vallása és foglalkozása
6. Bérmaszülő vezeték- és keresztneve
7. Megjegyzések

Oldalszám 52......

Sorszám Numeru currens	Béráltkozó vezeték-, és keresztneve Cognomen et nomen confirmati
33.	Király László Ádám

Bérmanév Nomen in confirmatione impositum
Terence

Születés helye Locus nativitatis
Csikszoreda

Születés éve, hónapja, napja Annus, mensis, dies nativitatis
2007. jún. 27.

Szülők vezeték-, keresztneve, vallása és foglalkozása Cognomen, nomen, religio et conditio parentum	Bérmaszülő vezeték-, és keresztnéve Cognomen et nomen patrini seu matrinae
<i>Király Ernő</i> <i>n.k. mérnök</i> <i>Endrey Barbara</i> <i>n.k. bank. titk.</i>	<i>Keresztes</i> <i>Tivadar</i>

A plébános által kiosztott bérmálások

Ha a plébános felnőtt személyt kereszttel, vagy felnőtt megkereszteltet a katolikus egyház közösségébe felvesz, a bérmálás szentségében is részesítheti, ha az illető nem ragaszkodik az ünnepélyes, főpásztor által kiszolgáltatott bérmáláshoz. Ugyanígy halálveszélyben is kioszthatja a bérmálás szentségét. Ez esetben a bérmálást anyakönyvezni is tartozik. A plébános által végzett bérmálásokat a főpásztor által megbérmáltak anyakönyvi bejegyzése és a megfelelő záradék után minden évben új folyószámmal kell anyakönyvezni. Az év végén az anyakönyvet a következő szöveggel kell lezárni: „Folyó évben 1. fsz. a. bejegyzett bérmálást N. N. végezte halálveszélyben.” Keltezés után a plébános aláírása és pecsétje. Ha több bérmálás történt ugyanabban az évben, folyó szám szerint fel

kell sorolni, hogy a plébános milyen indokkal szolgáltatotta ki a bérálás szentségét. Pl.: „*Folyó évben 1. fsz. a. bejegyzett bérálást halálvesztélyben, 2-3. fsz. a. bejegyzett bérálásokat N. N. plébános végezte átvétel alkalmával.*” Keltezés után a plébános aláírása és pecsétje.

A plébánosi bérálásokról másodpéldányt készíteni és a főegyházmegyei hatósághoz felterjeszteni nem kell.

A bérálás bejegyzése a keresztek anyakönyvébe

A bérálás szentségének felvételét a megbérált keresztesi anyakönyvi bejegyzésébe is be kell vezetni a *Bérálás helye és ideje*, vagy ha ilyen nincs, a *Megjegyzések* rovatba. Ha a bérálás nem a keresztesi plébániáján történt, akkor a bérálási hely plébánosa a keresztesi hely plébánosát 30 napon belül köteles értesíteni, hogy a bérálást a keresztesi anyakönyvbe mielőbb feljegyezze (895. k.). A bejegyzésnek tartalmaznia kell minden esetben, akár egyezik a keresztesi és bérálási hely, akár nem, a bérálás plébániáját és időpontját. Pl.: „*Bérálkozott Medgyesen 2022. május 10-én.*”

Ahol régebben használatban volt a „megtértek anyakönyve”, és nem a keresztek anyakönyvébe jegyezték be a felnőttkorban megkereszteket vagy az egyházba felvetteket, ott a megtértek anyakönyvének megjegyzések rovatába kell a bérálkozást bejegyezni.

Mivel a keleti egyházak szertartásai szerint a keresztes pap a keresztség kiszolgáltatása után – azzal egy szertartás keretében – a bérálás szentségét is kiszolgáltatja, a görög-katolikus parókia vagy örmény katolikus plébánia keresztesjeinek anyakönyvében szereplő keresztek, amennyiben a

rítusuk szerinti, szertartású pap végezte, egyben béráltak is, tehát ők külön béráltak anyakönyvét nem vezetnek.

Ha görögkatolikus lelkész római katolikus gyermeket keresztel, a keresztelessel kapcsolatban nem szabad a gyermeket a bérálás szentségében részesítenie. Ha téves adatok vagy elnézés folytán mégis megbérálta volna, a kettős bérálás elkerülése céljából a kereszteleési adatok átadásával egy időben ezt a tényt is köteles közölni az illetékes római katolikus plébánossal, aki a kereszteltek anyakönyvének megjegyzések rovatába a bérálást is bejegyzi. Pl.: *„Keresztelték és bérálták a fogarasi gör. kat. plébánián.”*

VI.

ANYAKÖNYVI KIVONATOK

Az anyakönyvi kivonatok kiállítása

Az anyakönyvi kivonat az anyakönyvi bejegyzés szó szerinti hiteles másolata. A kivonatnak tehát az eredeti bejegyzéssel, annak minden egyes részével szóról szóra, betű szerint egyeznie kell.

Az anyakönyvvezető plébános az anyakönyvi bejegyzésekről köteles kivonatokat kiállítani egyházi és állami hatóságok számára, valamint az érdekelt felek szóbeli vagy írásbeli kérésére.

Az anyakönyvi kivonat hitelességeért a plébános felelős. Ha magánszemély személyesen kér anyakönyvi kivonatot, minden esetben meg kell kérdezni, hogy milyen célra kívánja felhasználni (örökösödési, telek- és tulajdonrendezési peres ügyekhez, magyar állampolgársági kérelmekhez stb.)

A tartalmilag egyező kivonatok

Utólagos házassággal törvényessé vált gyermekek kereszteleési anyakönyvi bejegyzéséről szóról szóra egyező kivonatot csak az egyházmegyei hatóság engedélyével szabad kiállítani. Ehelyett tartalmilag egyező kivonatot kell kiadni, amiben a megkeresztelt származását törvényesnek kell írni, a feljegyzések rovatába bejegyzett apát a szülők rovatába kell beírni. Az anya neve után olyan adatot írni nem szabad, amiből a törvényesítés előtti állapotra lehet következtetni. Az anyakönyvi kivonat hitelesítési szövege helyett, hogy a kivonat „szóról szóra” megegyezik az eredeti bejegyzéssel, azt kell írni, hogy az „tartalmilag” megegyezik.

A házasságon kívül született, örökbefogadott vagy ismeretlen szülőktől származó gyermekek kereszteleési bejegyzéséről ugyancsak tilos szó szerint egyező kivonatot kiállítani.

Ezekben az esetekben is csak az egyházmegyei hatósághoz anyakönyvi ügyben szabad szó szerint egyező kivonatot felterjeszteni. Az érdekeltek vagy más plébánia kérésére és használatára csakis tartalmilag egyező kivonat állítható ki, ami a megkeresztelt személyével vagy származásával kapcsolatban hátrányos vagy megbélyegző adatokat nem tartalmaz. A szülők rovatába tehát az örökbe fogadó szülőket, illetve természetes vagy képzelt apát kell írni, a feljegyzések rovatából pedig semmiféle adatot sem szabad a kivonatba bevezetni, amiből a megkeresztelt származására vagy az örökbefogadásra lehet következtetni. A hitelesítési záradékba pedig azt kell írni, hogy az eredeti bejegyzéssel tartalmilag megegyezik.

A kereszteleés és szabad állapot igazolására olyan rövid szövegű igazolás állítható ki, amelyben a kereszteleési plébánia a megkeresztelt születésének és kereszteleésének ideje, a megkeresztelt szüleinek neve és vallása, és végül a megjegyzések rovatából az elsőáldozás és bérmlás adatai szerepelnek.

Az anyakönyvi kivonatok kiállítási díja

Az anyakönyvi kivonatok kiállításáért a plébánost, illetve a plébániai irodát kiállítási díj illeti meg. Ez mindenkor a főegyházmegyei hatóság által megállapított díjszabáshoz alkalmazkodik. Kiállítási díj nem kérhető, amennyiben az igénylő:

- állami hatósági szerv;
- plébániahivatal, ha a kivonatot egyházi használatra, elsoőldozáshoz, bérmláláshoz vagy házasságkötéshez kéri;
- szegény, aki számára a kiállítási díj megterhelést jelent.

FORRÁSOK ÉS SZAKIRODALOM

1. *Az egyházi törvénykönyv.* Szerkesztette, fordította és a magyarázatot írta Erdő Péter. Budapest, 1983. 535., 555., 877–878., 895., 1081., 1116., 1121., 1123., 1182. és 1685. kánonok.
2. *Egységes katolikus anyakönyvezési szabályzat.* Budapest, 1988.
3. Gyulafehérvári Főegyházmegyei Levéltár (a továbbiakban GYFL): Érseki Iktatott Iratok, 1787/1996.
4. GYFL: Érseki Iktatott Iratok, 478/1997.
5. GYFL: Érseki Iktatott Iratok, 1105/2015.
6. GYFL: Érseki Iktatott Iratok, 78/2017.
7. Schütz, Blasius: *Die Matrikelvorschriften der Temesvarer Diözese.* Temesvár, 1946.
8. *Utasítás az anyakönyvek szabályszerű vezetésére.* Összeállította Schlauch Lőrincz. Szatmár, 1885.

A borítót tervezte és a fényképeket feldolgozta: **Dicu Adrian**
A kötetet tördelte: **Várdai Éva**
A korrektúrát végezte: **Szabó Beáta és Vass Csongor**

Készült a Csíkszeredai **Alutus** nyomdában.

VERBUM Egyesület
400045 Kolozsvár, A. Einstein u. 2/6-7.
Felelős kiadó: **Ferencz Antal** igazgató
Kiadói főszerkesztő: **dr. Bodó Márta**

www.verbumkiado.ro

Jelen kézikönyvet iránytűnek szánjuk a levéltárak elsőrendű forrásaiként kezelt anyakönyvek készítéséhez és vizsgálatához. A kiadvány használói, papok és hívek egyaránt, az anyakönyvek történetéről, védelméről, hozzáférési lehetőségeiről és vezetésük részletes metódusáról úgyszintén tájékozódhatnak. A bevezető tanulmány átlépi a főegyházmegye kereteit, és az ország többi római katolikus egyházmegyéjének anyakönyvi helyzetét is ismerteti.

